

59. møde

Torsdag den 8. marts 1990 kl. 10.00

Dagsorden:**1) Afgørelse af forslag om udvalgshenvisning af lovforslag nr. L 194 [afstemning]:**

Forslag til lov om ændring af forskellige love. (Privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring).

Af finansministeren (Henning Dyremose).

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om ændring af lov om DSB. Af trafikministeren (Knud Østergaard).

3) Forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til industriministeren [om afviklingen af handelsembargoen over for Østeuropa].

Af Jens Thoft (SF) m.fl.

4) Første behandling af lovforslag nr. L 179:

Forslag til lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber.

Af justitsministeren (Engell).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 190:

Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold.

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

§ 71-tilsynet har afgivet beretning vedrørende Københavns Statsamts Psykiatriske Patientklagenævns manglende funktion.

(Beretning nr. 3).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Afgørelse af forslag om udvalgshenvisning af lovforslag nr. L 194 [afstemning]:

Forslag til lov om ændring af forskellige love. (Privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring).

Af finansministeren (Henning Dyremose).

(Fremsat 22/2 90. Første behandling 6/3 90).

Formanden:

Der er af hr. Erling Olsen (S) stillet forslag om, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget, mens hr. Henning Andersen (KF) har foreslået, at det henvises til Finansudvalget. Der må derfor foretages afstemning.

Afstemning

Det af Erling Olsen (S) stillede forslag om at henvise lovforslaget til Erhvervsudvalget

forkastedes, idet 61 (S, SF, Elisabeth Arnold (RV) og Jørgen Estrup (RV)) stemte for, 71 (KF, V, FP, Kirsten Lee (RV), Aase Olesen (RV), Niels Helveg Petersen (RV), CD, KRF og Hugo Holm (UP)) imod.

Formanden:

Hvis ikke afstemning begæres, vil jeg betragte det af hr. Henning Andersen (KF) stillede forslag om at henvise lovforslaget til Finansudvalget som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om ændring af lov om DSB.

Af trafikministeren (Knud Østergaard).

(Fremsat 17/1 90. Første behandling 26/1 90. Betænkning 22/2 90. Anden behandling 6/3 90.

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 119 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD, KRF og Hugo Holm (UP)) mod 14 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til industriministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage sig for at få lempet eller afviklet den handelsembargo over for Østeuropa, som Danmark har været deltager i siden 1949, finder regeringen, at USA udnytter embargoreglerne til skade for dansk/europæisk industri, og hvilke modsætninger ser regeringen mellem EF og USA i spørgsmålet om afskaffelse af handelsembargoen?«

Af Jens Thoft (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 18/1 90. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/1 90).

Begrundelse

Jens Thoft (SF):

Siden 1949 har Danmark været aktiv deltager i handelsembargoen over for Østblokken. Og selv om vores deltagelse i handelskrigen begyndte allerede da, skulle der altså gå mere end 40 år, før Folketinget overhovedet drøftede denne sag. Det er det, der sker i dag.

Nu er grænserne mellem Øst og Vest under nedbrydning, og i den sammenhæng er det rimeligt at spørge: Hvad gør regeringen for at fjerne dette monstrum fra den kolde krigs dage? Det er så meget desto mere oplagt at spørge, som der er masser af arbejdspladser og eksportkroner i at fjerne eller lempe embargoen.

Siden starten har USA efter min opfattelse på det skammeligste misbrugt embargoen til at sikre sig, at Europas handel blev dirigeret vestover. De handelsmæssige bånd, der var mellem Øst- og Vesteuropa i mellemkrigstiden og i den første efterkrigstid, blev skåret over af embargoen – til gavn for USA og til skade for Vesteuropa og Danmark.

Men virkningen på Østblokken har været særdeles omdiskuteret. Den økonomiske og

politiske kollaps for disse regimer i disse år er ikke udtryk for handelskrigens effektivitet, men for regimernes bureaukratiske uduelighed. Ja, jeg vover endda den påstand, at disse regimer var kollapsede tidligere, hvis man ikke havde haft handelsembargoen, som fik dem til at rykke sammen i krisens stund.

Embargoen, altså den manglende samhandel mellem Øst og Vest, var en af de praktiske forudsætninger for, at den kolde krig overhovedet kunne få den voldsomme og dramatiske styrke, den fik.

Embargoen består af to led, nemlig dels et samarbejde i koordinationskomiteen i Paris – den ligger i øvrigt i den amerikanske ambassade i Paris – og dels en række rent amerikanske tiltag i Export Administration Act.

Det første led er det formelle, og det andet led er det reelle og det væsentlige. Det er således ikke muligt at drøfte embargoen uden at lægge stor vægt på de rent nationale amerikanske regler, så meget desto mere som disse har ekstraterritorial gyldighed.

De ensidigt vedtagne amerikanske regler betyder i realiteten, at en dansk virksomhed, der skal eksportere teknologi, skal spørge Pentagon om lov. Et ja i Industriministeriet eller i COCOM er ikke nok; den egentlige beslutning træffes i Pentagon, også når en dansk virksomhed skal have lov til at eksportere til Vesttyskland.

USA skaber sig på denne måde et helt eventyrlig godt informationsmæssigt overblik over handelskanaler for højteknologi – en viden, som kommer amerikanske virksomheder til gode.

USA er samtidig den part, som i embargoen er den vrangvillige. Det er derfor også i USA, at alle tiltag til lempelser besluttet, og ved, at man meddeler lempelserne til sine egne virksomheder i god tid, får disse en konkurrencemæssig fordel på de markeder, som åbnes. Et pragtfuldt eksempel herpå var ophævelsen af den amerikanske embargo over for Kina, hvor de amerikanske virksomheder havde tegnet kontrakterne, den dag embargoen blev ophævet.

I forbindelse med det indre marked er det også fuldstændig barokt at måtte konstatere, at skal Danmark eksportere til Vesttyskland, skal Pentagon give tilladelse. Men sådan er virkeligheden altså, hvis ikke vi får lempet reglerne.